

ΑΔΩΝΙΑ

Θάνατος και Ανάσταση τής Φύσεως τού Ανθρώπου

John William Waterhouse : The Awakening of Adonis – 1900

Τα Αδώνια τα συναντούμε για πρώτη φορά, στην Βύβλο της Φοινίκης. Από την Φοινίκη μεταφέρθηκαν στην Ασσυρία, στη Βαβυλωνία, στην Περσία, στην Κύπρο, στην Ρόδο, όπου υπήρχε και αδελφότητα της οποίας τα μέλη λέγονταν « Αδωνιασταί » και από του Πελοποννησιακού πολέμου και σε άλλα μέρη της Ελλάδος.

Μάλιστα ο διάσημος Τέκτων συγγραφέας Albert Mackey υποστηρίζει πως εισήχθησαν και στην Ιουδαία όπου σε κάποια εποχή οι γυναίκες συνήθιζαν να θρηνούν μια φορά το χρόνο τον Άδωνι που τον έλεγαν Θαμμούζ.

Στη Βύβλο οι τελετές άρχιζαν κατά την περίοδο που τα νερά του ποταμού Άδωνι, ο οποίος πηγάζει από το Λίβανο χρωματίζονταν ερυθρωπά από το χρώμα της λάσπης που παρέσυραν.

Πίστευαν ότι η πληγή του Άδωνι ανανεωνόταν κάθε χρόνο και ότι το ποτάμι χρωματιζόταν κόκκινο από το αίμα του Άδωνι.

Πρώτα γιόρταζαν το θάνατο και κατόπιν την ανάσταση.

Το όνομα Άδωνις κατά πάσα πιθανότητα προέρχεται από την φοινικική επίκληση Αντον-ί που σημαίνει « Κύριέ μου »

Ο Ησίοδος μνημονεύει τον Άδωνι σαν γιο του Φοίνικα και της Αλφεισίβοιας, υποδηλώνοντας καθαρά τη φοινικική προέλευσή του. Σαφή δείγματα τής λατρείας του έχουμε από τον 5ο αιώνα.

Τα «Αδώνια» αφού πέρασαν από την Κύπρο και την Ρόδο, έκαναν την εμφάνισή τους και στον ηπειρωτικό ελληνικό χώρο για να επεκταθούν αργότερα ακόμη και στην Ρώμη.

Χαρακτηριστικός και ο Ορφικός ύμνος Αδώνιδος :

" Κλυθί μου εύχομένου, πολυώνυμε, δαΐμον ἄριστε, ἄβροκόμη, φιλήρημε, βρύων ὠιδαῖσι ποθιναῖς, Εὐβουλεῦ, πολύμορφε, τροφεῦ πάντων ἀρίδηλε, κούρη καὶ κόρε, † σὺ πᾶσιν † θάλος αἰέν, Ἄδωνι, σβεννύμενε λάμπων τε καλαῖς ἐν κυκλάσιν ὥραις, αὐξίθαλης, δίκερως, πολυήρατε, δακρυότιμε, ἀγλαόμορφε, κυναγεσίους χαίρων, βαθυχαῖτα, ἱμερόνους, Κύπριδος γλυκερὸν θάλος, ἔρνος Ἔρωτος, Φερσεφόνης ἐρασιπλοκάμου λέκτροισι λοχευθεῖς, ὃς ποτὲ μὲν ναίεις ὑπὸ Τάρταρον ἠερόντα, ἠδὲ πάλιν πρὸς Ὀλυμπον ἄγεις δέμας ὠριόκαρπον• ἐλθέ, μάκαρ, μύσταισι φέρων καρπούς ἀπὸ γαίης."

Ἄκουσε την προσευχή μου , ὦ ἐνδοξε, ἄριστε **Θεέ (δαΐμον)** , με την κομψή κόμη, φίλε της μοναξιάς, που είσαι γεμάτος από περιπόθητους καρπούς.

Ὡς Ευβουλέα με τις πολλές μορφές, φανερό ανατροφέα των πάντων, που είσαι θηλυκός κί'αρσενικός, ὡς Ἄδωνι, σ'όλα είσαι πάντοτε το ωραίο βλαστάρι, σβήνεις και λάμπεις σε ωραίες κυκλικές εποχές, βοηθείς στην αύξηση των καρπών, έχεις δύο κέρατα, είσαι πολύ αγαπητός, σε τιμούν με δάκρυα, έχεις μορφή που λάμπει, χαίρεσαι το κυνήγι, έχεις αξιέραστη ψυχή, είσαι το γλυκό τέκνο της Κύπριδας. Βλαστάρι του έρωτα και γεννήθηκες στα κρεβάτια της Περσεφόνης με τα όμορφα μαλλιά .σύ άλλότες κατοικείς κάτω από τον σκοτεινό Τάρταρο, κί'άλλοτε φέρνεις το σώμα σου, όταν ωριμάσει στον καιρό του, προς τον Ὀλυμπο. Ἐλα , ὡς μακάριε και φέρε στους μύστες καρπούς από την γή.

Στην αρχαιότητα η λέξη Δαίμων (αρσ. και θηλ.) ήταν, ίσως, η πιο ευσεβής λέξη. Παράγεται από το ρ. δαίω (: μοιράζω στον καθένα την τύχη του). Αν και συνυπήρχε με τη λέξη Θεός, εντούτοις, ο δαίμων αναφερόταν στην απρόσωπη και απροσδιόριστη δύναμη, ενώ ο θεός στην ανθρωπόμορφη θεϊκή οντότητα. Η έννοια του δαίμονος ισοδυναμούσε με την Μοίρα, την Ειμαρμένη .

Επίσης, στη λ. Δαίμονα απέδιδαν την έννοια του φύλακα αγγέλου «κατά φύλακα δαίμονα». Απ' εδώ και η λέξη ευδαιμονία (: ευτυχία, προσδιόριζε τον έχοντα την εύνοια του Δαίμονος)

Ὅμως, στου χρόνου τα γυρίσματα καθιερώνεται η νέα θρησκεία: ο Χριστιανισμός. Η λέξη που δήλωνε τον αγνό θεό των Αρχαίων έπρεπε να αποκτήσει αρνητική σημασία και από συνώνυμο του Θεού γίνεται συνώνυμο του Διαβόλου.

Ο καλός άγγελος γίνεται κακό δαιμόνιο. Οι δαίμονες, πλέον, είναι τα κακά πνεύματα, ο άγγελος του κακού, ο έκπτωτος άγγελος που έχει ως αρχηγό του τον σατανά (satana στα εβραϊκά : ο αντίπαλος).

Έτσι, δημιουργήθηκαν οι λέξεις: δαιμόνιος, δαιμονισμένος, δαιμονόπληκτος, δαιμονιστής, δαιμονολατρία, πανδαιμόνιο κ. α.

Το ότι ο Ἄδωνις είναι ηλιακός θεός φαίνεται και από τον Ἕμνο στον Ἕλιο του Πρόκλου, όπου αναφέρεται, ότι ο Ἕλιος εξυμνείται ως πατέρας τού Διονύσου, ως Ἄττις και ως τρυφερός Ἄδωνις.

ΠΡΟΚΛΟΣ : ΥΜΝΟΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

“ Εισάκουσέ με, βασιλέα του νοητικού πυρός, Τιτάνα με τα χρυσά ηνία, εισάκουσέ με, χορηγέ του φωτός, βασιλέα, που ο ίδιος κρατάς το κλειδί της ζωογόνας πηγής και διοχετεύεις από ψηλά πλούσιο ρεύμα αρμονίας στους Κόσμους της ύλης.

Εισάκουσέ με. Γιατί εσύ, που βρίσκεσαι στην υπέρ του αιθέρος μεσαία έδρα και κατέχεις τον ολοφώτεινο δίσκο, την καρδιά του Κόσμου, γέμισες τα πάντα με την δική σου πρόνοια που διεγείρει τον νου...

Ζωσμένοι οι πλανήτες με τους αιώνιους πυρσούς σου, στέλνουν με τους αδιάκοπους και ακούραστους χορούς τους ζωογόνες σταγόνες στα επιχθόνια. Κάτω από τις επαναλαμβανόμενες πορείες του άρματός σου αναβλάστησε ολόκληρη η πλάση σύμφωνα με την τάξη των Ωρών.

Ο ορυμαγδός των ιόντων συγκρούονταν μεταξύ τους σταμάτησε μόλις εμφανίστηκες από τον άρρητο γονιό σου. Μπροστά σου υποχώρησε ο ακλόνητος χορός των Μοιρών. Και ξανακλώθουν πάλι το νήμα της άφευκτης ανάγκης, όταν θελήσεις.

Γιατί ολόγυρα κυβερνάς, ολόγυρα βασιλεύεις με ισχύ. Από τη δική σου σειρά ξεπήδησε ο βασιλιάς του τραγουδιού που υπακούει στο θείο, ο Φοίβος. Ψάλλοντας θεόπνευστα τραγούδια με τη συνοδεία της κιθάρας ησυχάζει το μεγάλο κύμα της βαριόηχης πλάσης.

Από τον δικό σου σωτήριο θίασο ξεπήδησε ο γλοικόδωρος Παιάνας και επέβαλε στον πλατύ κόσμο την δική του υγεία, γεμίζοντας τον με άφθαρτη αρμονία. Εσένα υμνούν ως ξακουστό πατέρα του Διονύσου.

Άλλοι πάλι στα τραγούδια σε εξυμνούν ως βακχικό Άττη στα απώτατα βάθη της ύλης και άλλοι ως όμορφο Άδωνη.

Φοβούνται την απειλή του γοργού μαστιγίου σου οι αγριόψυχοι δαίμονες που βλάπτουν τους ανθρώπους και μηχανεύονται κακά για τις δύστυχες ψυχές μας, προκειμένου για πάντα μέσα στον πάτο της βαριόηχης ζωής να υποφέρουν πεσμένες στα δεσμά του σώματος και έτσι να ξεχάσουν την ολοφώτεινη αυλή του υψηλού πατέρα.

Εσύ όμως, άριστε των θεών, στεφανωμένη με πυρ, όλβιε δαίμονα, εικόνα του θεού που γέννησε τα πάντα, ανυψωτή των ψυχών, εισάκουσέ με και καθάρισέ με για πάντα από κάθε αμαρτία.

Δέξου την πολυδακρισμένη ικεσία, σώσε με από τις ολέθριες κηλίδες, φύλαγε με μακριά από τις Ποινές καταπραΰνοντας το γρήγορο μάτι της Δικαιοσύνης που βλέπει τα πάντα.

Με σωτήρια βοήθειά σου ας χαρίζεις για πάντα στην ψυχή μου το αλεξίκακο αγνό φως, διαλύοντας τη φαρμακερή ομίχλη που καταστρέφει τους θνητούς.

Χάρισε ακόμα την ακεραιότητα και την υγεία με τα λαμπρά της δώρα στο σώμα μου και οδήγησέ με στην δόξα, ώστε σύμφωνα με τους θεσμούς των προγόνων να καλλιεργώ τα δώρα των ωριοπλόκαμων Μουσών.

Και δώσε μου, άναξ, αν θες, αδιατάρακτη ευτυχία για την λατρευτή ευσέβεια μου. Όλα μπορείς να τα κάνεις εύκολα. Γιατί έχεις ισχυρή και άπειρη δύναμη. Κι αν μας απειλεί κανένα κακό προερχόμενο από την άτρακτο της Μοίρας που περιστρέφεται ελικοειδώς κάτω από τα νήματα που κινούνται από τα άστρα, διώχνε το εσύ με την μεγάλη φεγγοβολή σου”.

Κλυθι, πυρός νοεροῦ βασιλεῦ, χρυσήνιε Τιτάν, κλυθι, φάους ταμία, ζωαρκέος, ὦ ἄνα, πηγῆς αὐτὸς ἔχων κληῖδα καὶ ὑλαίοις ἐνὶ κόσμοις ὑπόθεν ἁρμονίης ρύμα πλούσιον ἐξοχετεύων. κέκλυθι· μεσσατῆν γὰρ ἐὼν ὑπὲρ αἰθέρος ἔδρην καὶ κόσμου κραδιαῖον ἔχων ἐριφεγγέα κύκλον πάντα τεῆς ἔπλησας ἐγερσινόοιο προνοίης. ζωσάμενοι δὲ πλάνητες ἀειθαλέας σέο πυρσοὺς αἰὲν ὑπ’ ἀλλήκτοισι καὶ ἀκαμάτοισι χορείαις ζωογόνους πέμπουσιν ἐπιχθονίοις ῥαθάμιγγας. πᾶσα δ’ ὑφ’ ὑμετέρῃσι παλιννόστοισι διφρεῖαις Ἰωράων κατὰ θεσμόν ἀνεβλάστησε γενέθλη. στοιχείων δ’ ὄρυμαγδὸς ἐπ’ ἀλλήλοισιν ἰόντων παύσατο σεῖο φανέντος ἀπ’ ἀρρήτου γενετῆρος. σοὶ δ’ ὑπὸ Μοιράων χορὸς εἴκαθεν ἀστυφέλικτος· ἄψ δὲ μεταστρωφῶσιν ἀναγκαίης λίνον αἴσης, εὔτε θέλεις· περὶ γὰρ κρατέεις, περὶ δ’ ἴφι ἀνάσσεις. σειρῆς δ’ ὑμετέρης βασιλεὺς θεοπειθέος οἴμησ ἐξέθορεν Φοῖβος· κιθάρη δ’ ὑπὸ θέσκελα μέλπων εὐνάζει μέγα κῦμα βαρυφλοίσβοιο γενέθλης. σῆς δ’ ἀπὸ μελιχόδωρος ἀλεξικάκου θιασεῖης Παιῶν βλάστησεν, ἔην δ’ ἐπέτασσεν ὑγείην, πλήσας ἁρμονίης παναπήμονος εὐρέα κόσμον. σὲ κλυτὸν ὑμνεῖουσι Διωνύσοιο τοκῆα· ὕλης δ’ αὖ νεάτοισ ἐνὶ βένθεσιν εὖιον Ἄττην, ἄλλοι δ’ ἄβρὸν Ἄδωνιν ἐπευφήμησαν ἀοιδαῖς. δειμαίνουσι δὲ σεῖο θοῆς μαστιγὸς ἀπειλὴν δαίμονες ἀνθρώπων δηλήμονες, ἀγριόθυμοι, ψυχαῖς ἡμετέραις δυεραῖς κακὰ πορσύνοντες, ὄφρ’ αἰεὶ κατὰ λαῖτμα βαρυσμαράγου βιότοιο σώματος ὀτλεύωσιν ὑπὸ ζυγόδεσμα πεσοῦσαι, ὑψιτενοῦς δὲ λάθουτο πατρὸς πολυφεγγέος αὐλῆς. ἀλλά, θεῶν ὦριστε, πυριστεφές, ὄλβιε δαῖμον, εἰκὼν παγγενέταο θεοῦ, ψυχῶν ἀναγωγεῦ, κέκλυθι καὶ με κάθηρον ἀμαρτάδος αἰὲν ἀπάσης· δέχνυσο δ’ ἰκεσίην πολυδάκρυον, ἐκ δέ με λυγρῶν ρύεο κηλίδων, Ποινῶν

δ' ἀπάνευθε φυλάσσοις πρηϋνων θοὸν ὄμμα Δίκης, ἢ πάντα δέδορκεν. αἰεὶ δ' ὑμετέροιαισι ἀλεξικάκοισιν ἀρωγαῖς ψυχῇ μὲν φάος ἀγνὸν ἐμῇ πολυόλβον ὀπάζοις ἀχλὺν ἀποσκεδάσας ὀλεσίμβροτον, ἰολόχευτον, σώματι δ' ἀρτεμῖν τε καὶ ἀγλαόδωρον ὑγείην, εὐκλείης τ' ἐπίβησον ἐμέ, προγόνων τ' ἐνὶ θεσμοῖς Μουσάων ἐρασιπλοκάμων δώροισι μελοίμην. ὄλβον δ' ἀστυφέλικτον ἀπ' εὐσεβίης ἐρατεινῆς, εἴ κε θέλοις, δός, ἄναξ· δύνασαι δ' ἐὰ πάντα τελέσσαι ῥηιδίως· κρατερὴν γὰρ ἔχεις καὶ ἀπείριτον ἀλκὴν. εἰ δέ τι μοιριδίοισιν, ἐλιξοπόροισιν ἀτράκτοις, ἀστεροδινῆτοις ὑπὸ νῆμασιν οὐλοὸν ἄμμιν ἔρχεται, αὐτὸς ἔρυκε τεῖ μεγάλη τὸδε ῥίπῃ.

Ο Ἄδωνις λοιπὸν εἶναι ἓνας ἠλιακὸς ἥρωας που λατρεύτηκε σαν θεὸς στην αρχαία Ἰωνία, στην Φοινίκη, στην Κύπρο καὶ στην Ελλάδα. Κάθε χρόνο πέθαινε καὶ την ἀνοιξὴ ἀνασταινόταν, μαζί με την φύση που την ἴδια ἐποχὴ ἀναγεννιόταν.

Ἀλλά ἀπ' ὅτι φαίνεται δὲν ἦταν ὁ μοναδικός. Την ἴδια τύχη εἶχαν οἱ Ἰνδοὶ θεοὶ Κρίσνα καὶ Βούδας Σακία, οἱ ἐσταυρωμένοι : Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, Ταμμούζ της Συρίας, Βιτόμπα του Τελιγκονέζε, Ἰάω τοῦ Νεπάλ, Χεσοῦς τῶν Κελτῶν Δρυιδῶν, Κετσακόαλτ τοῦ Μεξικό, Κουιρίνους της Ρώμης, ὁ Θούλις της Αἰγύπτου, ὁ Ἴντρα του Θιβέτ, ὁ Ἄττις της Φρυγίας, ὁ Κρίτε της Χαλδαίας, ὁ Μπάλι της ἀσιατικῆς Ορίσσα, ὁ Μίθρα τῆς Περσίας, ὁ Ἕλληνας ἐσταυρωμένος Προμηθεὺς καὶ ἀς μὴν ξεχνάμε τον Ἰδαίον Δία της Κρήτης που κάθε χρόνο γιορταζόταν ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασή του στα Κρητικὰ μυστήρια καὶ τέλος τον Διόνυσο που πεθαίνει σαν Διόνυσος Ζαγρέας για να ἀναστήθῃ σαν Διόνυσος Ἐλευθερέας, σωτήρας καὶ ἐλευθερωτῆς τῶν ὠριμῶν ψυχῶν.

Πρόκειται λοιπὸν για τον ἴδιο μῦθο που διατρέχει την παγκόσμια ἱστορία καλυμμένος με διαφορετικὰ ὀνόματα.

Στον Ἐλευθεροτεκτονισμό, στην μύση του διδασκάλου, ἔχουμε ὡς ἀντίστοιχο τον μῦθο του Χιράμ. Διαβάζουμε στο τυπικὸ του διδασκάλου :

«Ἡ ἀλληγορία αὐτὴ ἀνευρίσκεται αἰετοτε ἡ αὐτὴ εἰς πάσας τὰς παραδόσεις καὶ εἰς πάσας τὰς θρησκείας, ἀλλ' ὑπὸ διάφορα ὀνόματα. Πανταχοῦ ἢ αὐτὴ ἰδέα κυριαρχεῖ : Εἰς θεός, εἰς ἥρωας, εἰς μάρτυρας πίπτει νεκρός ὑπὸ τὰ πλῆγματα τον πνεύματος τῆς κακίας καὶ υφίσταται τον θάνατον, ἵνα μετ' ὀλίγον ἀναστή καὶ ἀναλάβῃ ἐνδοξον καὶ ἀθάνατον ζωὴν. Εἶναι ἡ ἀλληγορία τοῦ Προμηθεῦς, τοῦ Οσίριδος, τοῦ Ἀδώνιδος καὶ ὄλων τῶν κοσμικῶν ἡρώων».

Σε ὅτι ἀφορὰ τον Ἄδωνι ο μῦθος μας παραδίδει τὰ ἐξῆς:

Ὁ Κινύρας βασιλιάς της Κύπρου, ὅταν κάποτε ἡ κόρη του ἔφτασε σε ἠλικία γάμου την ρώτησε ποῖον ἀντρα ἐπιθυμεῖ να νυμφευθεῖ. Ὅμως ἡ Μύρρα, «τιμωρημένη» ἀπ' την θεὰ Ἀφροδίτη για κάποιον ἀτόπημά της, εἶχε ἤδη νιώσει στην καρδιά της ἀνομο ἔρωτα για τον ἴδιο της τον πατέρα. Με τὴ βοήθεια της παραμάνας της μέθυσε τον Κινύρα καὶ τον παρέσυρε στην ἐρωτικὴ της κλίνη για δώδεκα ολόκληρες μέρες καὶ νύχτες. Ὅταν ὁ Κινύρας συνήλθε ἀπὸ τὴν μέθη καὶ συνειδητοποίησε την ἀνιερὴ ἔνωση με την ἴδια του την κόρη, κινήγησε τὴ Μύρρα για να την σκοτώσει. Ἡ Μύρρα ἔτρεξε μακριὰ για να γλυτώσει ἀπ' τὸ σπαθὶ του πατέρα της καὶ κατέφυγε στα ὄρη. Εκεί ἡ Ἀφροδίτη της δίνει τὴν λύτρωση μεταμορφώνοντάς την στο φυτὸ σμύρνα. Ὅμως μέσα στα σπλάχνα της σάλεινε ὁ καρπὸς της ἀνομῆς ἔνωσης με τον πατέρα της. Ὅταν τὸ σπαθὶ τὴν ἀγγίξει, ὁ κορμὸς του δέντρου ἀνοίξει στα δυο καὶ ξεπετάχτηκε ἀπὸ μέσα ὁ Ἄδωνις, ἐνῶ τὰ δάκρυα της Μύρρας μεταμορφώθηκαν σε μύρον εὐωδιαστό.

Ἡ Ἀφροδίτη ἔσπευσε να σώσει τὸ μωρὸ καὶ τὸ παρέδωσε στις Νύμφες για να τὸ ἀναθρέψουν. Στην συνέχεια τὸ παρέδωσε μέσα σε Λάρνακα (ἐξ ου το ὄνομα της

πόλης Λάρνακα τής Κύπρου) στην Θεά Περσεφόνη για να ολοκληρώσει την ανατροφή του, με την συμφωνία να της το παραδώσει όταν θα γινόταν δεκαοχτώ χρονών. Όταν η Περσεφόνη άνοιξε την Λάρνακα θαμπώθηκε απ' το κάλλος και την λάμψη του βρέφους και μυστικά αποφάσισε πως δεν θα τηρήσει την συμφωνία.

Ο Άδωνις καθώς μεγάλωνε γινόταν όλο και πιο φωτεινός και πανέμορφος.

Η Αφροδίτη ερωτεύτηκε το κάλλος του και ο λαμπερός Άδωνις λάτρευε παράφορα την όμορφη θεά. Αλλά η Περσεφόνη αρνήθηκε να της τον δώσει πίσω και οι δύο θεές κατέληξαν στον πατέρα Δία για να λύσει τη διαφορά τους. Εκείνος έδωσε εντολή να μένει τέσσερις μήνες το χρόνο ο Άδωνις κοντά στην Περσεφόνη, τέσσερις μήνες κοντά στην Αφροδίτη και τους υπόλοιπους τέσσερις να διαθέτει το χρόνο του όπως επιθυμεί. Ο Άδωνις επέλεξε τους τέσσερις αυτούς μήνες να τους διαθέσει στην Αφροδίτη και στο θεϊκό ερωτά τους.

Οι δυο θεϊκοί εραστές ζούσαν τον περίλαμπρο έρωτά τους μέσα στα δάση μέχρι την αποφράδα εκείνη μέρα που ο αβροκόμης Άδωνις έπεσε νεκρός στην διάρκεια ενός κυνηγιού από το δάγκωμα κάποιου κάπρου. Από το αίμα που κύλησε απ' την πληγή του φύτεψαν στην Μάνα Γη κόκκινα ρόδα και παπαρούνες.

Η Αφροδίτη έκλαψε και θρήνησε πικρά το νεαρό εραστή της. Απ' τα δάκρυά της ξεπήδησαν οι ανεμώνες. Με άφατο πόνο παρακάλεσε την Περσεφόνη να επιτρέψει στον Άδωνι να ανεβαίνει έξι μήνες στην γη. Η Περσεφόνη συμφώνησε κι από τότε ο Άδωνις έξι μήνες το χρόνο βρίσκεται στον Άδη και έξι μήνες κοντά στην αγαπημένη του, λυτρωμένος απ' το φάσμα του θανάτου.

Σε ανάμνηση του θανάτου και της ανάστασης του Άδωνι τελούνταν ετήσιες εορτές καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου σε όλες τις πόλεις της Ελλάδας. Οι γιορτές αυτές ήταν αλλού διήμερες, αλλού τριήμερες και σε κάποιες πόλεις εβδομήμερες.

Οι πρώτες μέρες της γιορτής ήταν ημέρες πένθους και είχαν το όνομα «Αφανισμός». Λυσίκομες και γυμνόποδες γυναίκες περιέφεραν ομοίωμα του θεού, τελούσαν νεκρική τελετή και προσέφεραν στον αγαπημένο νεκρό, γλυκά από μέλι και λάδι, έρωτες και αγγεία όπου μερικές μέρες πριν είχαν σπείρει φακή, σιτάρι, κριθάρι, κεχρί και μαρούλια, τους επονομαζόμενους «Κήπους Αδώνιδος». Οι «κήποι» μετά το πέρας των δρώμενων τοποθετούνταν στις στέγες των σπιτιών, όπου αναπτύσσονταν γοργά με τη βοήθεια του ηλιακού φωτός. Καθ' όλη την διάρκεια της πομπής έψαλλαν πένθιμους ύμνους τα λεγόμενα «αδωνίδια» με συνοδεία γίγγρας (είδος αυλού). Σπουδαίο δείγμα του τρόπου που θρηνούνταν ο Άδωνις, είναι ο «Επιτάφιος Αδώνιδος» του Βίωνος του Σμυρναίου, ένας θρήνος ηλικίας εικοσιενός αιώνων.

Στην συνέχεια οι γυναίκες πετούσαν το ομοίωμα του θεού σε λίμνες, πηγές ή ποτάμια. Μετά το πέρας των ημερών του θρήνου, γιόρταζαν την ανάσταση του θεού με ευτυχία και οίνοποσία, μέσα σε γενικό κλίμα χαράς. Οι αναστάσιμες ημέρες είχαν το όνομα «Εύρεσις».

Τα Αδώνια επιβιώνουν μέχρι τις μέρες μας στο θρήνο της Μ. Παρασκευής, στην Αναστάσιμη ακολουθία και σε όλα τα έθιμα που ο χριστιανισμός θέλησε να μας πείσει πως είναι δικά του: αναστάσιμα κεριά, κόκκινα αβγά (ορφικό σύμβολο), κουλούρια, σμύρνα που οι μάγοι πρόσφεραν στον Ιησού κλπ.

Ας ρίξουμε όμως μια ματιά στην Ορφική παράδοση και τον αποσυμβολισμό που επιχειρείται μέσα απ' αυτή στα μυστήρια του Αδώνιδος, στα μυστήρια του θανάτου και της Ανάστασης.

Σύμφωνα με την Ορφική θεολογία, η περίοδος του χειμερινού ηλιοστασίου είναι η εποχή της γέννησης του Διονύσου Ζαγρέως, του ελευθερωτή των ανθρωπίνων

ψυχών από τον Άδη. Μετά την χειμερινή τροπή ετελείτο η δεύτερη μύηση των Ορφικών (η πρώτη μύηση όπου αποκαλύπτονταν στον μυσούμενο τα μυστικά της μάνας Γης, ετελείτο μετά την Φθινοπωρινή Ισημερία).

Ο χρόνος από την δεύτερη μύηση μέχρι την Εαρινή ισημερία ήταν, κατά τους Ορφικούς, η περίοδος που έπρεπε ο μυσούμενος να εκδηλώσει το σπόρο της Ορφικής ιδεολογίας, που είχε ριφθεί στην διάνοιά του.

Η Εαρινή ισημερία του ήλιου, κατά την οποία κυρίως ετελούντο και τα Αδώνια, συμβολίζει τον θάνατο των παθών της τιτανικής φύσης της ανθρώπινης ψυχής και την πνευματική της αναγέννηση. Τότε ετελείτο η Τρίτη μύηση στα ορφικά μυστήρια. Οι Ορφικοί συμβόλιζαν την εαρινή ισημερία με το θάνατο (μεταμόρφωση) του Διόνυσου Ζαγρέως και την εκ νέου γέννησή του απ' τη φύση του Διός, ως Διονύσου του Άνθιου. Αυτός στην πορεία μεταμορφώνεται στο Διόνυσο τον Ελευθερέα, το σωτήρα και ελευθερωτή των ανθρώπινων ψυχών από τον Άδη τής υλικής τους φύσης.

Είναι αυτή η θαυμάσια θέαση του κόσμου απ' την ορφική θεολογία, η γεμάτη ελπίδα και προσδοκία για πνευματική αναγέννηση των ανθρωπίνων ψυχών που τρέφονται στα ιεράνάματα της ελληνικής μυστηριακής παράδοσης, που μας δονεί στα κατάβαθα του είναι, καθώς καλά γνωρίζουμε πως υπάρχει δρόμος σωτηρίας. Ο δρόμος της επιστροφής στον μυστηριακό ορίζοντα που κατείχαμε και απωλέσαμε μαζί με την αλήθεια.

9-9-2016